

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

FAGECA

EL COMTAT

AJUNTAMENT
DE FAGECA

INSTITUT
CARTOGRÀFIC
VALENCIÀ

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Lingüísticotècnics

RECULL I TEXT
Jaume Climent de Benito

GRAFISME
Esperança Martínez Molina

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Fageca, 261

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
Av. de la Constitució, 284
46019 València
Tel.: 963 874 023
Adreça electrònica: avl@avl.gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Fageca

ISBN: 978-84-482-6756-8
Depòsit legal: V-2950-2022
Impressió: gràfiques **vimar**

Format de Pàgs. 11 • 164, 16 153 63 30 • Picares • València

www.avl.gva.es

FAGECA

Fageca, situada en la vall de Seta, pertany a la comarca del Comtat. El terme municipal té una extensió de 10,17 km², gran part del qual és zona muntanyenca. Limita al nord amb Tollos i Benimassot; a l'est, amb Famorca; al sud, amb Confrides, i a l'oest, amb Quatretondeta. El poble se situa entre la serra d'Alfaro i Serrella, a una altitud de 769 metres.

L'economia tradicional es basa en l'agricultura de secà (ametles i olives); la majoria de les terres de conreu es troben al voltant del nucli urbà i cap a la zona nord-est. Des del segle XIX hi ha hagut una emigració continuada cap a nuclis industrials, com Alcoi; actualment el poble té 105 habitants, anomenats *fagequins* i *fagequines*.

En el terme municipal s'han trobat restes del Paleolític i també pintures rupestres. Tanmateix, el poble es va originar a partir d'una alqueria musulmana, defesa per dos castells o torres construïts entre els segles XI i XIII; de fet, se n'han localitzat les ruïnes en la font del Cuquero i en el Pla de la Casa. Segons l'historiador Josep Torró, durant la conquesta cristiana es va firmar el Tractat del Pouet (possiblement en 1245) entre el cabdill musulmà Al-Azraq i l'infant Alfons d'Aragó, segons el qual es lliuraven propietats i tributs de la regió a la Corona d'Aragó. En els documents del tractat (alguns escrits en àrab) s'anomena la localitat de *Jarūlash* (o Xeroles), que podria haver estat formada per Fageca, Famorca i Tollos. Així, es pensa que el castell de Xeroles, mencionat en alguns documents, podria ser el que es troba en el Pla de la Casa, abandonat segurament a partir del 1270.

Per a controlar la regió, cap al 1248-1249 es van repoblar les localitats de la comarca amb cristians. En els llibres de repartiment apareix el nom de *Seta*, que podria ser l'antiga població de Fageca, nucli format pels termes actuals de Fageca, Famorca i Tollos. Sembla que les primeres referències al poble es poden llegir en documents del segle XIV. Com altres localitats de la comarca, Fageca va pertànyer a diferents senyors, com ara els marquesos de Guadalest (a partir del segle XVI).

A pesar del repoblament cristià produït des del segle XIII, el municipi tenia una quantitat important de moriscos (és a dir, musulmans obligats a acceptar el cristianisme), que van patir molts abusos per part de les autoritats. En 1609 van ser expulsats de les comarques valencianes; just abans va tindre lloc la batalla del Pla de Petracos a Castell de Castells, com a expressió de la rebel·lió dels moriscos de la regió. En 1611 es va repoblar el terme de Fageca amb cristians, que procedien de Mallorca, Alcoi i Xàtiva.

Del patrimoni històric i cultural destaca l'església de l'Esperit Sant, que, encara que reformada, data del 1574. De fet, les festes majors se celebren a finals d'agost en honor de l'Esperit Sant, però també de la Mare de Déu dels Dolors. Els moros i cristians estan entre les activitats festives. Al poble s'intenten també recuperar altres tradicions, com per exemple la de les xameles, manolls d'espígol que es cremen al carrer la nit de Nadal.

Orografia

Aspre de Puig
Avenç del Morro de l'Estepar
Costeres de Carles
Cova de Puig
Cova del Bernat
Coves de l'Arena
Covetes d'Enfront
el Banc
el Castellet
el Flare
el Pla de la Casa
el Tossal
l'Arrim
l'Hedra
la Mallada dels Conills
la Mallada dels Matxos

la Mallada Fonda
la Mallada Verda
Lloma de Patuta
Lloma del Llombell
Lloma Grossa
Lloma Llarga
Morro dels Apòstols
Morro dels Regalls
Penya de la Cova
Penya de la Terra Nova
Penya del Corb
Penya del Lluc
Penya Llarga
Penya Roja
Serra d'Alfaro
Serrella

Hidrografia natural

Barranc de Ferrandis
Barranc de l'Os
Barranc de la Caseta
Barranc del Banc
Barranc del Ginebrar
Barranc dels Moros
Barranquet de la Penya Llarga
Barranquet de les Coves
Barranquet de les Estacions

Font de Gorriona
Font de l'Ullal
Font de la Penya del Corb
Font del Cuquero
Font del Guadalest
Font del Molí
Font del Rei
Riu de Famorca
Riu de Seta

Hidrografia artificial

Bassa de l'Ullal
Nevera del Pla de la Casa

Pouet de Campos
Pouet de Molines

Poblament

Corral de la Salema
Corral Nou

Fageca

Partides i paratges

Bançal d'Alfaro
el Bosc
el Carrascal
el Comte
el Ginebrar
el Llombell
els Figuerals
Ereta de Gil

la Salema
les Costeres
les Coves
les Foies
les Hortes del Molí
Racó de la Tremuja
Racó del Corb

Vies de comunicació

Camí de la Bassa de l'Ullal
Camí dels Comtes
Carretera de Famorca

Carretera de Quatretondeta
Carretera de Tollos

Altres llocs d'interés

Cementeri
Molí

Molí de Baltasar

El Comtat

0 1.000 2.000 4.000 6.000 8.000 10.000 Metres